

# Begræns andefodringen

Af Kåre Press-Kristensen, civilingeniør, Miljø & Ressourcer, Danmarks Tekniske Universitet

D. 21. juli sætter København tiltrængt fokus på forureningen grundet overfodring af byens ænder. Andefodring giver nemlig en række utilsigtede miljøproblemer, som fortjener vor opmærksomhed.

Søer er ikke isolerede økosystemer. De påvirkes af omgivelserne. De sidste årtier har hovedsageligt fokuseret på at rense og afskære spildevandsudledninger til søer, mens intet er gjort for at begrænse den intensive andefodringen. Andefodringen har derfor udviklet sig til et væsentligt miljøproblem i bynære søer. Når ænderne fodres og derefter klatter i vandet tilføres næringsstoffer til søerne på helt samme måde, som hvis vi mennesker spiste brødet og lukkede vores spildevand urensset ud i søerne. Der er ingen forskel. Alene et kg tørt andefodringsbrød forbruger lige så meget ilt, som godt 4.500 liter urensset spildevand, og forureningen svarer til ca. 450 liter urensset spildevand regnet på basis af kvælstof, og ca. 180 liter urensset spildevand regnet på basis af fosfor. Andefodringen er derfor ikke uvæsentlig, når der tages højde for de hundredvis af kg brød, der dagligt kastes i hovedstadens søer.

Samtidig synker en del af brødet til bunds uden at blive spist af ænder, der ofte er forspiste grundet den daglige intensive fodring. Når brødet nedbrydes ved søbunden forbruger det ilten i vandet, og næringsstofferne frigives til vandet. Andefodringen forstærker og fastholder forureningstilstanden fra tidligere tiders spildevandsudledning.

Desuden får andefodringen antallet af ænder til at vokse eksplosivt, så antallet kan nå 100 gange det naturlige antal. Ænderne nedgræsser derved enhver begyndende plantevækst i perioder, når de ikke fodres, og ophvirvler søbunden, så der frigives næringssalte og iltforbrugende mudder til vandet. Søerne kan derfor ikke forventes at opnå en forbedret miljøtilstand med den nuværende andefodring kombineret med den unaturlig store bestand af ænder. Samtidig er ænderne kronisk stressede p.g.a. den store populationstæthed og slås om de begrænsede redepladser. Ællingedrab kan forekomme, hvor bestanden er særlig tæt.

De mange andrikker gruppevoldtager hunnerne så voldsomt i vandet, at nogle drukner. Derfor ses ofte døde hunænder i vandet omkring parringssæsonen. Endelig giver andefodringen anledning til rotte- og mågeplager, og andefuglene er hovedværten for parasitgruppen blod-ikter, som også kan invadere hunde og mennesket. Andeproblemerne kan heldigvis begrænses på flere måder, uden at foderoplevelsen forringes. For det første kan fodringen nedsættes, så ænderne rent faktisk spiser det brød, de fodres med. Samtidig bør fodringen ske på land, hvorved ænderne vil opholde sig mere tid på land og derved klatte på land i stedet for i søen. Endelig har det meget større værdi for børn at fodre ænderne på land, da de derved bliver tamme og spiser af hånden.

Ofte er andefodringen en skuffende fornøjelse, fordi ænderne er forspiste og ikke kan klemme mere ned. Derfor har mange for vane at tømme brødposen i vandet under henvisning til, at ”de bliver nok sultne senere”. Derved synker brødet og nedbrydes ved brug af ilten i søvandet. I stedet bør brødet henkastes til fugle på land eller smides ud, så det kan blive til miljøvenlig energi ved forbrænding. Alternativt kan etableres små andedamme ved siden af søerne, og så kan andefodringen begrænses til disse damme. Eller visse søer kunne udlægges til andefodringssøer i lokalplanerne, og så kunne fodringen udelukkende ske i disse søer. Endelig kunne der tillades jagt med net ved søerne uden for ynglesæsonen, hvorved studerende og pensionister kunne få en billig andesteg og samtidig løse et

miljøproblem. Se, dét er mest miljø for pengene og noget for noget princippet på én gang.

Den naturvenlige tradition ”Andefodring”, er således et alvorligt miljøproblem i bynære søer. Massiv fodring af ænderne fastholder søerne i en tilstand, hvor de er grønne af alger, der er iltsvind ved bunden, og hele økosystemet er brudt sammen. Derfor opfordres alle byboere til at tage ansvar ved at overgå til hensigtsmæssig og begrænset andefodring til glæde for dem selv og ænderne samt den sø, som ænderne er en del af.